

Araştırma Makalesi

**Ekonomi Haberleri ve Sağlık Harcamaları Arasındaki Nedensellik Analizi:
Türkiye Örneği**

*Causality Analysis Between Economic News and Health Expenditures: The Case of
Türkiye*

Metin KARABURUN Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi İletişim Fakültesi m.karaburun@alparslan.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-6104-3704	Hasan Furkan KAPLAN Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi Malazgirt Meslek Yüksekokulu hk.kaplan@alparslan.edu.tr https://orcid.org/0000-0001-6585-139X
---	---

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
01.10.2025	11.03.2026

Öz

Bu çalışma medya ile ekonomik göstergeler arasındaki etkileşimin incelenmesi bağlamında ekonomi haberleri ile sağlık harcamaları arasındaki ilişkiyi analiz etmektedir. Araştırma, 2022–2024 dönemine ait aylık verileri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan resmi istatistikler ile TRT Haber’den elde edilen veriler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Böylelikle hem güvenilir ulusal kaynaklara hem de akademik çalışmalarda sıkça başvurulan ikincil verilere dayanılmıştır. Yöntem olarak Granger Nedensellik Testi tercih edilmiştir. Serilerin durağanlığı Genişletilmiş Dickey-Fuller Birim Kök Testi (ADF) ve Phillips-Perron Birim Kök Testiyle (PP) incelenmiş, ardından uygun gecikme uzunluğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, ekonomi haber sayısı ile sağlık harcamaları arasında kısa dönemde istatistiksel olarak anlamlı bir nedensellik ilişkisinin bulunmadığını göstermektedir. Başka bir ifadeyle, ekonomi haberlerindeki artış veya azalışların sağlık harcamaları üzerinde yönlendirici bir etkisi bulunmamış, aynı şekilde sağlık harcamalarındaki dalgalanmaların da medya gündemine doğrudan yansımadağı sonucuna ulaşılmıştır. Sağlık harcamalarının yönetiminde şeffaflığın güçlendirilmesi ve kamuoyuna düzenli ve erişilebilir bilgi sunulması kritik bir gereklilik olarak öne çıkmakta olup, kamu kurumlarının veri paylaşımını artırması ve medyanın nitelikli ve analitik haberciliğe daha fazla odaklanması önerilmektedir. Bu bağlamda çalışma, sağlık ekonomisi ile medya iktisadı literatürünü birleştiren özgün bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Ekonomisi ve Finansı, Sağlık Harcamaları, Medya İktisadı, Ekonomi Haberciliği, Granger Nedensellik

Abstract

This study analyzes the relationship between economic news and health expenditures within the context of examining the interaction between media and economic indicators. The research is based on monthly data covering the period 2022–2024. The data were obtained from official statistics published by the Turkish Statistical Institute (TUIK) and from TRT Haber. In this way, the analysis relies on both reliable national sources and secondary data frequently used in academic studies. The Granger Causality Test was employed as the main econometric method. The stationarity properties of the series were examined using the Augmented Dickey–Fuller (ADF) unit root test and the Phillips–Perron (PP) unit root test, after which the appropriate lag length was determined. The empirical findings indicate that there is no statistically significant short-run causal relationship

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Karaburun, M. & Kaplan, H.F., 2026, The Impact of Geopolitical Risk and Financial Development Dynamics on Wind Power, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 61(1), 925-938.

between the number of economic news items and health expenditures. In other words, increases or decreases in economic news coverage do not have a guiding effect on health expenditures, and fluctuations in health expenditures do not directly reflect on the media agenda. The findings suggest that strengthening transparency in the management of health expenditures and providing regular and accessible information to the public constitute a critical requirement. In this context, it is recommended that public institutions increase data sharing and that the media place greater emphasis on qualified and analytical reporting.

Keywords: Health Economics and Finance, Health Expenditures, Media Economics, Economic Journalism, Granger Causality

1.Giriş

Toplumların ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamında haber, bilgi akışının en önemli araçlarından biri olarak görülmektedir. Özellikle ekonomik gelişmelerin doğru, zamanında ve anlaşılır biçimde kamuoyuna aktarılması, yalnızca bireysel karar süreçlerini değil, aynı zamanda toplumsal refahı ve kamu politikalarının yönünü de etkilemektedir. Bu bağlamda ekonomi haberciliği, medya çalışmalarının özgün bir alt alanı olarak ortaya çıkmış ve günümüzde artan küresel karşılıklı bağımlılık nedeniyle daha da kritik bir konuma gelmiştir. Ekonomi haberleri, yalnızca piyasa aktörlerini bilgilendirmekle kalmamakta, aynı zamanda geniş halk kitlelerinin ekonomik eğilimler hakkında farkındalık kazanmasına da katkı sunmaktadır. Bu süreçte medya hem bilgi üreticisi hem de kamuoyu oluşturucusu olarak çift yönlü bir işlev üstlenmektedir. Bununla birlikte, ekonomi haberlerinin kamu harcamaları gibi doğrudan toplumsal refahı ilgilendiren alanlarla olan etkileşimi, akademik çalışmalar için dikkat çekici bir inceleme alanı yaratmaktadır. Özellikle sağlık harcamaları gibi kamusal nitelikli giderlerin medya gündemiyle ilişkisinin araştırılması hem medya iktisadı hem de sağlık ekonomisi literatürüne özgün katkılar sağlayabilecek potansiyele sahiptir.

Medya ile ekonomik göstergeler arasındaki ilişkinin giderek daha karmaşık bir hâl alması, ekonomi haberlerinin toplumsal karar süreçleri üzerindeki etkisinin daha fazla araştırılmasını gerekli kılmaktadır. Mevcut literatürde medya gündeminin ekonomik davranışlar üzerindeki rolü sıklıkla incelenmiş olsa da sağlık harcamaları gibi kamusal açıdan kritik bir alana etkisi sınırlı düzeyde ele alınmıştır. Bu çalışmada, söz konusu literatür boşluğundan hareketle ekonomi haberleri ile sağlık harcamaları arasındaki ilişki 2022–2024 dönemine ait aylık veriler kullanılarak Granger nedensellik testi çerçevesinde analiz edilmiştir.

2.Literatür Taraması

Sağlık harcamaları ve ekonomi haberciliğiyle ilgili literatür şu şekildedir:

Akar (2014), Türkiye’de sağlık harcamaları, sağlık harcamalarının nispi fiyatı ve ekonomik büyüme arasındaki dinamikleri incelemek amacıyla eşbütünleşme analizi ile vektör hata düzeltme modelini kullanmıştır. Ocak 2004–Mart 2013 dönemini kapsayan veri seti üzerinden yürütülen analizler, uzun dönemde sağlık harcamaları ile nispi fiyatlar ve ekonomik büyüme arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur. Ancak kısa döneme yönelik sonuçlar, değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir bağlantı saptanmadığını göstermektedir. Bu bulgular, sağlık harcamalarının ekonomik göstergelerle olan etkileşiminin daha çok uzun vadeli eğilimler üzerinden şekillendiğine işaret etmektedir.

Baltagi ve Moscone (2010), 1971–2004 dönemine ait verileri kullanarak 20 OECD ülkesinde sağlık harcamaları ile gelir arasındaki uzun vadeli ilişkiyi durağanlık yapıları ve eşbütünleşme özellikleri çerçevesinde incelemiştir. Yapılan analizler, sağlık harcamaları ile bu harcamaların belirleyicilerinin büyük ölçüde durağan olmayan bir yapıya sahip olduğunu ve uzun dönemde birbirleriyle ilişki içinde bulunduklarını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, sağlık harcamalarının ekonomik göstergelerle birlikte uzun vadeli bir denge ilişkisi oluşturduğunu göstererek literatüre önemli bir katkı sunmaktadır.

Elmi ve Sadeghi (2012), gelişmekte olan 20 ülkeden oluşan bir panel veri seti kullanarak 1990–2009 döneminde sağlık harcamaları ile ekonomik büyüme (GSYİH) arasındaki nedensellik ve eşbütünleşme ilişkisini incelemiştir. VECM yaklaşımına dayalı panel eşbütünleşme ve nedensellik analizleri, kısa vadede GSYİH’den sağlık harcamalarına doğru tek yönlü bir nedensellik bulunduğunu, ancak sağlık harcamalarından ekonomik büyümeye doğru anlamlı bir kısa vadeli etki saptanmadığını göstermiştir. Çalışmanın uzun dönem bulguları ise sağlık harcamaları ile ekonomik büyüme arasında çift yönlü bir

nedensellik ve eşbütünlük ilişkisinin varlığına işaret etmektedir. Bu sonuçlar, sağlık harcamalarının uzun vadede ekonomik performansla karşılıklı bir etkileşim içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Erdem ve Akcaoglu (2021), çalışmalarında ekonomi politığının medya boyutunu ele alarak bu alandaki akademik üretimi içerik analizi yöntemiyle incelemiştir. Araştırmada, ilgili yayınlar; anahtar kelimeler, yabancı kaynak oranı, kullanılan araştırma yöntemi ve metin içinde “ekonomi politikası” ile “medya” ifadelerinin geçiş sıklığı gibi ölçütler üzerinden değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, iletişim alanında ekonomi politikası ve özellikle medyanın ekonomi politikası üzerine yürütülen çalışmaların oldukça sınırlı olduğunu ortaya koymakta, dolayısıyla bu konuda daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç bulunduğuna işaret etmektedir.

Fendoğlu ve Canpolat Gökçe (2021), Türkiye’de ekonomik büyüme ile sağlık ve eğitim harcamaları arasındaki ilişkiyi 2006Q1–2021Q1 dönemine ait çeyreklik veriler üzerinden incelemiştir. Çalışmada, değişkenlerin durağanlık yapısı kesirli frekanslı Fourier birim kök testiyle değerlendirilmiş; serilerin farklı bütünlük derecelerine sahip olmaları nedeniyle Fourier ARDL yaklaşımı tercih edilmiştir. Elde edilen ampirik bulgular, incelenen dönem boyunca ekonomik büyüme ile sağlık ve eğitim harcamaları arasında uzun dönemli bir ilişki bulunmadığını göstermektedir. Bu sonuç, ilgili harcama kalemlerinin ekonomik büyümeden bağımsız dinamiklere sahip olabileceğine işaret ederek literatüre önemli bir değerlendirme sunmaktadır.

Öngel (2025), çalışmasında Search Engine Optimization (SEO-Arama Motoru Optimizasyonu) haberciliğini eleştirel ekonomi politik perspektiften değerlendirmiş ve bu kapsamda SEO araçlarının içerikleri ile bu araçlar kullanılarak üretilen haberleri içerik analizi yöntemiyle incelemiştir. Araştırmanın bulguları, gazetecilerin haber sitelerine yönlendirilen tıklanma oranlarını artırarak reklam gelirlerini yükseltmek adına yapay zekâ tabanlı araçlardan yoğun biçimde yararlandıklarını ve bu doğrultuda SEO odaklı bir habercilik pratiğinin giderek yaygınlaştığını göstermektedir.

Sağır ve Kaplan (2024), Türkiye’de 2000–2018 dönemine ait verileri kullanarak ekonomik büyüme ile sağlık harcamaları arasındaki uzun dönemli ilişkiyi Auto Regressive Distributed Lag (ARDL) modeli aracılığıyla analiz etmiştir. Elde edilen bulgular, iki değişken arasında uzun dönemde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir.

Tutar ve Ekici (2020), Türkiye’de kişi başına düşen gayrisafi yurt içi hasıla ile sağlık harcamaları arasındaki ilişkiyi 1999–2018 dönemine ait veriler üzerinden incelemiş ve analizlerinde ADF birim kök testi, Johansen eşbütünlük yöntemi ve Granger nedensellik testlerinden yararlanmıştır. Çalışmanın ampirik bulguları, sağlık harcamalarından kişi başı gelir düzeyine doğru tek yönlü ve pozitif bir nedensellik ilişkisi bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Usta ve Kotil (2025), çalışmalarında teorik olarak belirgin bir ilişki öngörülme değişkenleri birlikte değerlendirmek amacıyla VAR yaklaşımını tercih etmiş ve 2000–2019 dönemine ait verilerle bir Panel VAR (PVAR) modeli oluşturmuştur. Analizde büyüme oranı (GRW), İnsani Kalkınma Endeksi (HDI), kişi başına gelir içindeki sağlık harcamalarının payı (HPR), işgücüne katılım oranı (LFP) ve aşılama oranı (IMN) bağımsız değişken olarak kullanılmıştır. Panel VAR çerçevesinde gerçekleştirilen etkileşim analizleri ile varyans ayrıştırma ve etki-tepki sonuçları, farklı ülke grupları açısından farklılaşan bulgular üretmiştir. Uzun dönem dinamiklerini değerlendirmek için uygulanan Johansen eşbütünlük testi, değişkenler arasında eşbütünlük vektörlerinin varlığını ortaya koymuş; ardından kurulan Hata Düzeltme Modeli (VECM) ile tahmin denklemleri elde edilmiştir. Bu denklemlere göre, sistemde meydana gelen bir şokun etkisinin tüm ülke gruplarında en geç iki yıl içinde ortadan kalktığı hesaplanmıştır.

Wasko (2004), ekonomi politik kavramını medya bağlamında ele alarak bu alanın üç temel kategori etrafında şekillendiğini belirtmektedir: metalaşma, mekânsallaşma ve yapılaştırma. Wasko’ya göre ekonomi ile politikanın kesişimi, toplumsal değişimi ve hegemonik yapıları belirleyen bir süreç dönüşmektedir. Ayrıca tarihsel perspektife de vurgu yaparak ekonomi politik yaklaşımın yalnızca ekonomik ilişkileri değil, aynı zamanda ahlaki değerleri ve toplumsal bütünlüğü de kapsadığını ifade etmektedir.

3.Ekonomi

Ekonomi, insanların sınırsız ihtiyaçlarını karşılamak için kıt kaynakların en verimli şekilde nasıl kullanılacağını inceleyen bir sosyal bilim dalıdır. Bu disiplin, üretim, bölüşüm, değişim ve tüketim

süreçlerini ele alarak bireylerin, işletmelerin ve devletlerin kararlarını anlamaya çalışır. Samuelson ve Nordhaus'a (2010) göre ekonomi, kıtlık koşullarında tercihlerin nasıl yapıldığını ve bu tercihlerin kaynak dağılımı ile toplumsal refaha nasıl yansıdığını araştırır. Dolayısıyla ekonomi, yalnızca teorik bir alan değil, aynı zamanda günlük yaşamı ve kamu politikalarını açıklamaya katkı sunan bir çerçeveye sahiptir.

Ekonominin temel amacı, kaynakların etkin ve adil bir biçimde dağıtılmasını sağlayarak toplumsal refahın artırılmasıdır. Bu bağlamda makroekonomi düzeyinde büyüme, istikrar ve dış ticaret dengesi gibi hedefler öne çıkarken; mikroekonomi düzeyinde ise bireylerin ve işletmelerin rasyonel karar alma süreçleri ön plana çıkar (Mankiw, 2016, s. 22). Günümüzde ekonomi, yalnızca üretim ve tüketim göstergeleriyle sınırlı olmayıp; sosyal adalet, sürdürülebilirlik ve gelir dağılımı gibi alanlarda da değerlendirilmekte ve daha kapsayıcı bir bilim dalı olarak görülmektedir (Stiglitz, 2010, s. 31). Bu nedenle ekonomi, toplumsal yaşamın düzenlenmesine yön veren dinamik bir disiplin olmaya devam etmektedir.

3.1.Sağlık Ekonomisi ve Sağlık Harcamaları

Sağlık ekonomisi, sağlık hizmetlerinin üretimi, dağıtımı ve finansmanı ile bu süreçlerin toplum refahı üzerindeki etkilerini inceleyen bir iktisat alt disiplini. Sağlık hizmetleri diğer pek çok ekonomik mal ve hizmetten farklı özellikler taşımaktadır. Bilgi asimetrisi, belirsizlik, dışsallıklar ve kamusal müdahale gereksinimi gibi unsurlar sağlık sektörünü klasik piyasa mekanizmalarından kısmen ayırmaktadır. Bu nedenle sağlık ekonomisi alanında yapılan çalışmalar, sağlık hizmetlerinin yalnızca bir tüketim faaliyeti olarak değil, aynı zamanda bireylerin yaşam kalitesini ve üretkenliğini etkileyen temel bir sosyal yatırım olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Grossman'ın (1972) geliştirdiği sağlık talebi modeli, bireylerin sağlığı bir "insan sermayesi" unsuru olarak gördüğünü ve sağlık hizmetlerine yapılan harcamaların uzun vadede hem bireysel refahı hem de ekonomik verimliliği artırabileceğini ortaya koymaktadır.

Sağlık harcamaları, bir toplumun sağlık hizmetlerine erişimini sağlamak, sağlık sisteminin işleyişini sürdürmek ve bireylerin sağlık düzeyini koruyup geliştirmek amacıyla yapılan tüm mali kaynak kullanımlarını ifade eder. Bu harcamalar; hastane hizmetleri, ilaç giderleri, koruyucu sağlık hizmetleri, tıbbi teknoloji ve ekipman yatırımları ile sağlık personeline yönelik giderleri içeren geniş bir mali alanı ifade etmektedir. Sağlık ekonomisi literatüründe sağlık harcamalarının yalnızca bir maliyet unsuru olarak değil, aynı zamanda beşerî sermayenin geliştirilmesine katkı sağlayan bir yatırım olarak değerlendirilmesi gerektiği sıklıkla vurgulanmaktadır. Nitekim Mushkin (1962), sağlık harcamalarının bireylerin üretkenliğini ve yaşam kalitesini artırarak ekonomik kalkınma sürecine dolaylı katkı sağladığını belirtmektedir. Benzer biçimde Grossman'ın (1972) sağlık talebi modeli, bireylerin sağlığı bir tür sermaye stoku olarak değerlendirdiğini ve sağlık hizmetlerine yapılan harcamaların bu sermayenin korunması ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu çerçevede sağlık harcamaları, yalnızca sağlık sisteminin işleyişini sürdüren bir finansman aracı değil, aynı zamanda toplumların ekonomik ve sosyal refahını etkileyen yapısal bir politika alanı olarak ele alınmaktadır.

4.Medya

Haberin, diğer bilim dallarında yer alan kavramlar gibi net, kesin ve evrensel bir tanımını yapmak olanaksızdır. Bireysel, toplumsal ve kültürel çeşitlilikler haber tanımında farklılığa sebep olmaktadır. Hatta dünyada yer alan gazetecilerin sayısı kadar haberin tanımını yapmanın olası olduğu söylenmektedir (Yapar Gönenç 2012, s. 78). Haber kavramı farkında olma, duyma ve bilme ile ilgili olgulara işaret etmektedir. Bu durumda haber, günlük yaşamın bağlamından kopararak adeta idealize edilmekte ve böylece daha nesnel bir görünüm kazandırılmaktadır. Haber kelimesi Arapçadır. İngilizlerin "news" Fransızların ise "information" dedikleri haberi daha geniş bir şekilde değerlendirmek gerekirse toplumda yer alan çoğunluğu ilgilendiren, etkileyen, açık bir dil ile anlatılan ve zamanında aktarılan olay, fikir veya yargılar biçiminde ifade edilebilir (Bozkurt Meriç ve Bozkurt 2021, s. 13). Haber, insanoğlunun yaşamının tüm aşamalarında yer bulan medya organizasyonlarının bünyesinde, en temel güdülerinden olan "merak"ını karşılamak için bilme ve haberdar olma çabası sonucu ortaya çıkmıştır. Haber, genel olarak bir bilgidir. Haberin bilgi olması ise insanlık kadar eski olduğu manasına gelmektedir. Yine haber, dünyanın bilinmeyenidir ve bu bakımdan pek çok insanı ilgilendirmektedir.

Haber, en önemli ve güncel olayların tarafsız, doğru ve hızlı olarak aktarılmasıdır (Yurdigül ve Zinderen, 2012, s. 82).

Tokgöz'e göre haber, herhangi bir zaman içerisinde gerçekleşen olay, fikir veya sorunların özetidir. Haber genel olarak bir soruna, olaya ve fikre dayanmakta ve bunlar da haberlerin hammaddesini oluşturmaktadır. Fikirler, olaylar, problemler kimi zaman hikâye edilmekte kimi zaman ise özetlenmekte ve bu şekilde haber yapılmaktadır. Haberi oluşturan bu hammaddelerin ilgi uyandırabilmesi için zaman için uygun olmaları gerekmektedir. Olanların sanki şu anda oluyormuşçasına haberde yer alması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle haber şimdidir ve şimdiki zamandan biraz geçmişe bakar, fakat genel olarak da geleceğe dönük olmaktadır. Dakikalar ve saatler söz konusuysa haber çabukça bozulabilen ve istenmeyen bir fikir ürünü olmaktadır (Tokgöz, 2013, s. 244-245). Rigel'e göre ise haber bir toplumun bilgisini geliştirecek, ilgi ve dikkat uyandıracak, toplumu geliştirip dönüştürecek, gerçekliğin, kurgusal şekilde yayınlanacak medya organizasyonunun teknolojisine, ideolojisine ve yapısına göre tekrardan kurgulanmasıdır (Rigel, 2000, s. 177). Bu bağlamlarda günümüze kadar, haberin pek çok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şunlardır: (Girgin, 2005).

- Acele olarak yazılmış bir edebiyattır.
- Beklenen veya beklenmeyen gelişmelerle ilgili bilgilerdir.
- Belirli bir alanda edinilmiş olan bilgidir.
- Belirli bir yerde ve zamanda gerçekleşen olayların, bilmeyen kişilere aktarılmasıdır.
- Bir durumun veya olayın belirtilerinin yansıtılmasıdır.
- Bir olay hakkındaki alınan veya verilen bilgidir.
- Bir olayı diğer bir olaydan ayıran yönü veya boyutudur.
- Bir olay ve durumun raporudur.
- Bir olayın tarafsız bir şekilde tanımlanmasıdır.

Kitle iletişim araçlarının bilgilendirme görevlerini yapmaları hususunda önemli araçlardan biri olan haberin bunun yanı sıra gerçekle bağlantılı veya gerçeğin ta kendisi olmasından ötürü, büyük etkiye sahip medya içeriğidir. Haberin temel amacı, meydana gelen olayların kitlelere aktarılmasını sağlamasıdır. Haber üreticisi ise gerçeğin tanığı olarak, realiteyi sunma görevini üstlenmekte ve bu sunuşu çeşitli teknikler kullanarak metinleştirmektedir (Cengiz ve Çağlar, 2012, s. 171).

4.1. Ekonomi Haberciliği

Dünya basınında giderek önem kazanan ekonomi haberciliğinin tarihi, insanların mal ve bilgi alışverişine başladıkları ilk çağlara kadar uzatılabilmektedir. Bu alışveriş insanların yerleşik hayata geçmeleriyle birlikte artmış ve ekonomiyle ilgili olaylar hakkında bilgi sahibi olma gitgide artan bir biçimde önemli bir ihtiyaç durumuna gelmiştir. Özellikle ilk insanların mağaraların duvarlarına çizdikleri resimlerin çoğunun avlanma gibi günlük olan ekonomik faaliyetlerle ilgili olması, ilk çağlardan itibaren insanların kendilerini yeniden üretebilmek amacıyla ekonomiyle alakalı bilgileri öğrenmeye ve bu bilgileri diğer insanlara aktarmaya ihtiyaç hissettiklerini göstermektedir. İlk çağlardan kalan pek çok tablet ve yazıtlarda tarım, hayvancılık ve ticaretle ilgili bilgilerin bulunması, ekonomiyle ilgili bilgilerin insanların, toplumların ve devletlerin hayatlarında önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir (Işık ve Eşitti, 2014, s. 112). Kitlelerin, haber akışlarını takip etmek ve güncel olan pek çok konuyla ilgili bilgi edinmek amacıyla başvurduğu medya araçları, ekonomi haberlerine bünyelerinde doğrudan yer vermektedirler. Gerek dünya gündemiyle alakalı gerek ise ülkeler özelinde olsun öne çıkan ekonomik gelişmelerle ilgili verilerin paylaşıldığı haber içerikleri, ekonomi haberleri olarak isimlendirilmektedir. Bu doğrultuda gazetelerde iktisadi süreçlerle ilgili bilgilerin ve ekonomi içerikli köşe yazılarının bulunduğu sayfalar ekonomi haberlerini oluşturmaktadır (Yüksel, 2021, s. 1132).

Ekonomi haberciliği, ekonomi ve ticarete dair haberlerin konu edinildiği, gazetecilik alanıdır (Işık ve Eşitti, 2014, s. 110). Basının haber ve bilgi sağlama, güdüleme, toplumsallaştırma, tartışma ortamı oluşturma, kültürün gelişimine katkı, eğitim, eğlendirme ve bütünleştirme gibi pek çok görevi

bulunmaktadır. Ancak iş adamı yönü daha baskın olan ekonomi haberciliği hem içeriği hem habercilik anlayışı hem de muhabiri ve okur profili açısından diğer alanlardan farklı bir yapı sergilemektedir. Ekonomi haberlerinin kaynakları; iş ve sermaye çevreleri, devletin ekonomik karar alma birimleri, ekonomik kurumlar, resmi kuruluşlar, reklam verenler, öğretim elemanları ve halkla ilişkiler birimleri gibi oldukça geniş bir yelpazeye yayılmaktadır (Yüksel, 2000, s. 115-116).

Ekonomi haberciliğinde haberlerin üretim süreçleri geleneksel üretim süreçlerine çok benzemektedir. Fakat habercilikte uzman olmak, ekonomi haberciliğinde başarı sağlanacağı anlamına gelmez. Özellikle bir muhabirin ekonomi haberciliğini iyi bir şekilde yapabilmesi için başta ekonomi olmak üzere finans, iş dünyasına ilişkin kavram ve yaklaşımları iyi biliyor olması gerekmektedir. Ekonomi haberciliğinin konu alanları ele alındığında, enflasyon, milli gelir ve mali denge gibi hükümetlerin sorumluluğundaki ölçülebilir konuların yanında; finans, bankacılık, borsa ve emtia gibi araçlarla ilgili değişim ve gelişmeler bulunmaktadır (Çavuş, 2024, s. 21). Ayrıca ekonomi biliminin teorik çabaları, ekonominin ölçütlerini ve bunların yorumlanmasının anahtarlarını üretmiş ve üretmeye devam etmektedir. Yüzlerce ekonomik gösterge (enflasyon, istihdam oranları, ticaret istatistikleri vb.), işletme kavramları (bilanço, kâr ve zararlar, performans ölçütleri vb.) ve finansal ölçütler (hisse senedi endeksleri, finansal ürün fiyatları, faiz oranları vb.), ekonomik yaşamın kavramsal yapısının veri yapıtaşlarını oluşturmaktadır. Bunlardan birkaçı ise, medyada ekonomik konuların günlük işleyişini her zaman şekillendirmiştir. Dahası, medyanın kendisi de tarihsel olarak bu endeks ve göstergelerin bazılarının oluşturulmasına katılmıştır. Birçok ülkedeki ana istikrarlı borsa endekslerinin iş dünyası haber merkezlerinde başlatıldığı iyi bilinmektedir. Bunların en ünlü örneklerinin arasında The Wall Street Journal'daki Dow Jones, Financial Times'daki FTSE ve Japon günlük gazetesi Nihon Keizai Shimbun'daki Nikkei (Hautcoeur) yer almaktadır (Arrese, 2022, s. 490-491).

Ekonomi haberciliği, bir toplumun ekonomik durumundaki değişimlerini izlemekte, analiz etmekte ve yorumlamaktadır (Pani ve Fischer-Butmaloiu, 2017, s. 9). Bu habercilikte kaynak türleri ve işlevleri ise diğer gazetecilik uzmanlık alanlarındaki veya genel gazetecilikteki kaynaklardan önemli ölçüde farklıdır. Bu kaynakların ve genel olarak ekonomi haberciliğinin kendine özgü özellikleri, büyük ölçüde ekonominin doğasından kaynaklanmaktadır. Öte yandan, ekonominin sistemik bir yapısı vardır. Çünkü ekonomiyi bir bütün olarak anlamak için dikkate alınması gereken farklı ekonomik olgular arasında nedensel ilişkiler yer almaktadır. Dolayısıyla, ekonomi haberciliğinde kaynakların temel işlevlerinden biri bilgiyi yorumlamaktır. Konunun karmaşıklığı göz önüne alındığında, uzmanların, olayların ve verilerin kamuoyu ve gazeteciler için anlam kazanması adına kendi yorumlarını veya analizlerini sunmaları gerekmektedir (Rios-Rodríguez ve Arrese, 2021, 767).

Son dönemlerde ekonomi haberciliğinin önemi artmaktadır. Özellikle iş dünyasına yönelik ve ekonomi alanında uzmanlaşmış gazeteler yayımlanmaya başlamıştır. Diğer taraftan, ana akım gazeteler de ekonomi sayfasını yayımlamayı ihmal etmemektedir. Çoğu televizyon ve radyo haber bülteni de editöryal politika gereği her gün ekonomiye özel bölümler yayımlamaktadır. Çünkü insanlar, ürün ve hizmet satın aldıkları bankalar ve şirketler hakkında daha fazla bilgi edinmek istemektedirler. Ayrıca çok uluslu şirketlerin ve e-ticaretin büyümesi, geçmişte yalnızca küçük yerel pazarlara ürün ve hizmet sunan pek çok şirket için müşteri tabanını genişletmiştir. Nitelikli gazetecilik, iş dünyası ve ekonomiyi sadece iş insanları için değil, tüm genel kitle için anlaşılır, ilgi çekici ve anlamlı hale getirmektedir. Nasıl ki siyaset ve hükümet üzerine haber yapan gazeteciler, kamu görevlilerini eylemlerinden dolayı hesap verebilir kılmak ve gerçeği bulup halka aktarmakla yükümlüyse, iş ve ekonomi gazetecileri de aynı sorumluluğu taşımaktadır (Pani ve Fischer-Butmaloiu, 2017, s. 9-10). Ekonomi haberciliğinin özetlenen bu yapısal özelliklerinin paralelinde, kamusal görevlerinin de diğer habercilik türlerinden farklı olduğu anlaşılabilmektedir. Kamusal görevleri şunlardır : En doğru olan bilgiyi iletmek, barometre olmak, karar alabilme durumunu kolay hale getirmek, yol gösterici olmak, öngöründe bulunmak, ekonomik değerleri korumak, güç odaklarının tanıtımını yapmak, uzlaşmaya katkı sağlamak, sosyal dedektiflik görevi yapmak, yapılan çalışmaları denetlemek, etik ilke ve değerlere bağlı kalmak (Yüksel, 2000, s. 116-121).

5.Amaç ve Yöntem

Bu çalışmanın temel amacı, medya ile iktisadigöstergeler arasındaki ilişkilerin incelenmesi bağlamında ekonomi haberleri ile sağlık harcamaları arasındaki nedenselliğin varlığını araştırmaktır. Literatürde

sıklıkla kullanılan Granger nedensellik yaklaşımı çerçevesinde, haber yoğunluğunun sağlık harcamaları üzerindeki olası etkileri ve tersine sağlık harcamalarındaki değişimlerin medya gündemine yansıma düzeyi test edilmiştir. Böylece, medyanın ekonomik alandaki bilgilendirme ve yönlendirme işlevinin, sağlık sektörü gibi doğrudan kamu harcamaları ve toplumsal refahla bağlantılı bir alan üzerindeki yansımaları ortaya konulmak istenmiştir. Çalışma, aynı zamanda sağlık ekonomisi ile medya iktisadı arasındaki kesişim alanına katkı sunmayı ve politika yapıcılar açısından yeni değerlendirme boyutları geliştirmeyi hedeflemektedir.

Araştırmada kullanılan veri seti, ekonomi haber sayıları ile sağlık harcamaları değişkenlerinden oluşmaktadır. Çalışmada 2022–2024 dönemi ait aylık olarak seçilmiştir çünkü bu yıllar hem TÜİK’in sağlık harcamaları istatistikleri hem de TRT Haber’in ekonomi haber sayıları açısından eksiksiz, karşılaştırılabilir ve güncel verilere ulaşılabilen en uygun zaman aralığını oluşturmaktadır. Ayrıca pandemi sonrası ekonomik dönüşüm, artan kamu harcamaları ve yoğun ekonomi haberciliği nedeniyle medya–ekonomi–sağlık harcamaları ilişkisinin analiz edilmesi için anlamlı bir dönemdir. Çalışmada kullanılan tüm veriler 25.09.2025 tarihinde ilgili kaynaklardan çekilmiştir.

Granger (1969) tarafından geliştirilen Granger Nedensellik Testi, iki ya da daha fazla değişken arasındaki nedensellik ilişkisini analiz etmede en yaygın kullanılan yöntemlerden biridir. Bu yaklaşıma göre, eğer Y değişkeninin öngörü hatası yalnızca kendi gecikmeli değerleriyle değil aynı zamanda X değişkeninin geçmiş değerleriyle de azalıyor ise, X’in Y’nin Granger nedeni olduğu kabul edilir. Ancak testin güvenilir sonuçlar verebilmesi için kullanılan serilerin durağan özellik göstermesi gerekir. Durağan olmayan serilerle yapılan analizler, gerçekte var olmayan sahte nedensellik ilişkilerine yol açabilmektedir. Serilerin durağanlaştırılması amacıyla birinci veya ikinci farklarının alınması ise, çoğu durumda serilerdeki bilginin kısmen kaybolmasına neden olmaktadır (Takım, 2010, s. 6).

Granger nedensellik testi, uygulanabilirliğinin görece basit olması nedeniyle literatürde en sık başvurulan yöntemlerden biridir (Öner, 2018, s. 322). Test modeli şu şekildedir:

$$y_{1t} = \alpha_{10} + \beta_{11}y_{1t-1} + \beta_{12}y_{2t-1} + \gamma_{11}y_{1t-2} + \gamma_{12}y_{2t-2} + \delta_{11}y_{1t-3} + \delta_{12}y_{2t-3} + u_{1t}$$

$$y_{2t} = \alpha_{20} + \beta_{21}y_{1t-1} + \beta_{22}y_{2t-1} + \gamma_{21}y_{1t-2} + \gamma_{22}y_{2t-2} + \delta_{21}y_{1t-3} + \delta_{22}y_{2t-3} + u_{2t}$$

Granger nedensellik testi, modelde yer alan bağımsız değişkenlerin gecikmeli değerlerinin katsayılarının topluca sifıra eşit olup olmadığının sınanmasıyla gerçekleştirilmektedir. Eğer birinci denklemdeki katsayılar belirli bir anlamlılık düzeyinde sıfırdan farklı çıkarsa, X değişkeninin Y değişkeninin Granger nedeni olduğu sonucuna ulaşılır. Benzer şekilde, ikinci denklemde katsayıların sıfırdan anlamlı biçimde farklı olması durumunda ise Y’nin X’in Granger nedeni olduğu kabul edilir (Granger, 1969). Çalışmada X ve Y değişkenleri yerine araştırmanın konusunu oluşturan değişkenler kullanılarak, aralarındaki olası Granger nedensellik ilişkisi analiz edilmiştir (Öner, 2018, s. 322).

6.Bulgular

Bu bölümde, değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü ve anlamlılığını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen ekonometrik testlerin sonuçları sunulmaktadır. Öncelikle serilerin durağanlık düzeyleri incelenmiş, uygun gecikme uzunluğu belirlenmiş ve ardından Granger nedensellik analizi uygulanmıştır.

Tablo 1’de görüldüğü üzere ADF testi sonuçlarına göre EHABER_SAY_S_ değişkeni, düzey değerinde durağan çıkmıştır. Çünkü sabitli modelde t-istatistiği -4,50, kritik değerlerden daha küçüktür ve olasılık değeri 0,0014 (<0,01) olduğu için %1 anlamlılık düzeyinde durağan kabul edilmektedir. Buna karşılık LOGSA_LIK_SA değişkeni düzey seviyesinde durağan değildir; olasılık değeri 0,8050 (>0,10) olup, birim kök içerdiğini göstermektedir. Ancak birinci farkı alındığında LOGSA_LIK_SA’nın durağan hale geldiği görülmektedir (olasılık değeri 0,0000, %1 düzeyinde anlamlı).

Phillips-Perron (PP) test sonuçları ADF ile büyük ölçüde paralellik göstermektedir. EHABER_SAY_S_ değişkeni düzey değerinde durağan bulunmuştur (t-istatistiği -9,95, olasılık değeri 0,0000). Buna karşılık Logsgal_k_sa değişkeni düzey seviyesinde durağan değildir (olasılık değeri 0,2783). Ancak birinci farkı alındığında, bu değişken de durağan hale gelmiştir (olasılık değeri 0,0001).

Her iki testin sonuçları birlikte değerlendirildiğinde:

- EHABER_SAY_S_ değişkeni düzeyde durağan (I(0)),
- LOGSA_LIK_SA değişkeni ise birinci farkta durağan (I(1)) bulunmuştur.

Tablo 1: ADF ve PP Birim Kök Testleri

ADF Birim Kök Testi	Düzye Değerleri/Değişkenler	EHABER_SAY_S_	LOGSA_LIK_SA
Sabitli (Düzye Seviyesi)	t-istatistiği olasılık değeri	-4,509804 0,0014***	-0,804909 0,8050
Sabitli (Birinci Farkları)	t-istatistiği olasılık değeri	-8,874300 0,0000***	-9,734386 0,0000***
PP Birim Kök Testi	Düzye Değerleri/Değişkenler	EHABER_SAY_S_	Logsgl_k_sa
Sabitli (Düzye Seviyesi)	t-istatistiği olasılık değeri	-9,951048 0,0000***	-2,017428 0,2783
Sabitli (Birinci Farkları)	t-istatistiği olasılık değeri	-18,41043 0,0001***	-18,17370 0,0001***

Not: ***, ** ve * sırasıyla 0,01, 0,05 ve 0,10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Tablo 2'ye göre modelin gecikme sayısı AIC (Akaike Information Criterion), FPE (Final Prediction Error), LR (Sequential Modified LR Test Statistic), SC (Schwarz Information Criterion) ve HQ (Hannan-Quinn Information Criterion) kriterlerine göre ise 4'tür. Bu sonuçlar doğrultusunda uygun gecikme olarak AIC, FPE, LR, SC ve HQ kriterine göre 4'tür. Daha sonra otokorelasyon sorunu olup olmadığını görmek için LM testi yapılmıştır.

Tablo 2: Uygun Gecikme Uzunluğu

Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	-96,68338	NA	3,947647	7,048813	7,143971	7,077904
1	-37,65269	105,4120	0,077610	3,118049	3,403522	3,205321
2	-31,99149	9,300548	0,069348	2,999392	3,475179	3,144845
3	-25,24177	10,12457	0,057780	2,802984	3,469086	3,006618
4	-13,98350	15,27909*	0,035296*	2,284536*	3,140953*	2,546351*
5	-13,37001	0,744947	0,046885	2,526430	3,573162	2,846426
6	-9,606426	4,032415	0,050867	2,543316	3,780363	2,921494
7	-8,529794	0,999730	0,068977	2,752128	4,179490	3,188487
8	-1,977437	5,148280	0,066074	2,569817	4,187494	3,064357

LR: sequential modified LR test statistic (each test at 5% level), **FPE:** Final prediction error, **AIC:** Akaike information criterion, **SC:** Schwarz information criterion, **HQ:** Hannan-Quinn information criterion

Tablo 3'e göre LM testinin göre hipotezler söz konusudur. Bunlar:

H_0 = Otokorelasyon yoktur.

H_1 = Otokorelasyon vardır.

Tablo 3'e göre H_0 hipotezi kabul edilir. Yani gecikme düzeylerinin hepsi 0,05 anlamlılık düzeyinde olduğu için otokorelasyon sorunu yoktur.

Tablo 3: Otokorelasyon LM Testi Sonuçları

Gecikme	LM İstatistik	Olasılık Değeri
1	0,302638	0,8745
2	0,690308	0,6030
3	0,440704	0,7784
4	1,583429	0,1974

Tablo 4'te verilen Granger nedensellik testi sonuçlarına göre, ekonomi haber sayısı ile sağlık

harcamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir nedensellik ilişkisi bulunmamaktadır.

- **Ekonomi Haber Sayısı → Sağlık Harcamaları:** Ki-kare istatistiği 2,703684 ve olasılık değeri 0,6086’dır. Bu değer %5 anlamlılık düzeyinden oldukça yüksek olduğu için, ekonomi haberlerindeki değişimin sağlık harcamalarını yönlendirdiğine dair kanıt bulunmamaktadır. Yani medyadaki ekonomi haber yoğunluğu, sağlık harcamalarının artış ya da azalışını açıklayan bir faktör olarak ortaya çıkmamıştır.
- **Sağlık Harcamaları → Ekonomi Haber Sayısı:** Ki-kare istatistiği 1,022550 ve olasılık değeri 0,9064’tür. Bu da yine %5 anlamlılık düzeyinin çok üzerinde olup, sağlık harcamalarındaki değişimlerin medyadaki ekonomi haberlerinin yoğunluğunu etkilemediğini göstermektedir.

Tablo 4: Granger Nedensellik Testi Sonuçları

Nedenselliğin Yönü	Ki-Kare Test İstatistiği	Olasılık Değeri	Sonuç
Ekonomi Haber Sayısı → Sağlık Harcamaları	2,703684	0,6086	Nedensellik yoktur.
Sağlık Harcamaları → Ekonomi Haber Sayısı	1,022550	0,9064	Nedensellik yoktur.

Not: %5 seviyesinde istatistik olarak anlamlıdır.

Araştırma sonuçları toplu olarak değerlendirildiğinde, 2022–2024 döneminde değişkenler arasında kısa dönemde veya gecikmeli olarak herhangi bir yönlü ilişki bulunmadığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle, medya gündemi ile sağlık harcamaları arasında nedensellik tespit edilememiştir.

7. Sonuç ve Tartışma

Literatürde medya gündeminin ekonomi üzerindeki rolünü inceleyen çalışmalarda genellikle medya söylemi, ekonomik beklentiler, finansal piyasalar veya tüketici davranışları arasındaki bağlantılar analiz edilirken, ekonomi haberlerinin sağlık harcamalarıyla ilişkisini doğrudan değerlendiren çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, ekonomi haberleri ile sağlık harcamaları arasındaki ilişkiyi 2022–2024 kapsamı ile Granger nedensellik testi çerçevesinde ele almıştır.

Bulgular, kısa vadede ekonomi haberlerinin sağlık harcamalarının yönünü belirlemediğini, aynı şekilde sağlık harcamalarındaki dalgalanmaların da ekonomi haberlerinin sayısına yansımadığını göstermektedir. Literatürde bazı çalışmalar, sağlık harcamalarının kısa dönemde makroekonomik göstergelerle zayıf ilişki gösterdiğini rapor etmiştir. Örneğin Akar’ın (2014) çalışmasında kısa dönemde anlamlı bir ilişki saptanmaması ve uzun dönemin daha belirleyici olması vurgulanmıştır. Öte yandan Baltagi & Moscone (2010) ve benzer çalışmalar (Elmi & Sadeghi, 2012; Fendoğlu & Gökçe, 2021; Sağır & Kaplan, 2024; Usta & Kotil, 2025) uzun dönemde sağlık harcamaları ile ekonomik göstergeler arasında güçlü ilişkiler bulmuştur. Araştırmamızda kısa dönem için nedensellik bulunamaması bu çerçeveye örtüşmektedir. Haberlerin niceliğinin yanı sıra içerik, ton, söylem biçimi, gündem kurma ve kamuoyunun algısını şekillendirme kapasitesi de medyanın toplumsal etki gücünün belirleyici unsurları arasında yer alabilmektedir. Sağlık harcamaları genellikle yasama, bütçe süreçleri, demografik baskılar ve uzun dönemli taahhütlerle şekillenen “yapısal” bir bütçe kalemidir. Bu nedenle, kısa vadeli medya dalgalanmaları doğrudan ve anında harcama kararlarına yansımayaabilir. Dolayısıyla, bu çalışmada nedensellik bulunmamış olsa da özellikle uzun vadede medyanın sağlık politikalarının algılanışını ve toplumsal taleplerin yönünü etkileyebileceği göz ardı edilmemelidir.

Sağlık harcamalarının yönetiminde şeffaflığın güçlendirilmesi ve kamuoyuna düzenli, doğru ve erişilebilir bilgi sağlanması kritik bir ihtiyaçtır. Bu noktada medya hem bilgilendirme hem de kamuoyu oluşturma işleviyle önemli bir aktör konumundadır. Kamu kurumlarının sağlık harcamalarına ilişkin düzenli veri paylaşımını artırması ve medya kuruluşlarının nitelikli haber yoğunluğuna daha fazla odaklanması, toplumsal bilgilendirme açısından önemlidir.

Sonuç olarak, bu araştırmanın bulguları kısa vadede medya gündemi ile sağlık harcamaları arasında doğrudan bir nedensellik bulunmadığını ortaya koymakla birlikte, konunun çok boyutlu yapısı nedeniyle medya-sağlık ekonomisi ilişkisinin daha kapsamlı ve farklı yöntemlerle incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu çalışmanın kapsamı ve veri sınırlılıkları göz önüne alındığında, gelecekte yapılacak

araştırmalar için birkaç öneri sunulabilir. Öncelikle, ekonomi haberleri ile sağlık harcamaları arasındaki ilişkinin daha kapsamlı şekilde analiz edilebilmesi için çalışma dönemi daha uzun yılları içerecek biçimde genişletilebilir. Ayrıca sadece haber sayılarının değil, haber içeriklerinin anlam analizine dayalı bir şekilde incelenmesi, medyanın tonunun, çerçeveleme biçiminin ve gündem kurma gücünün sağlık harcamaları üzerindeki olası etkilerini daha görünür kılabilir. Farklı medya türleri (sosyal medya, televizyon bültenleri, dijital platformlar) veri setine dahil edilerek çoklu medya etkisi analiz edilebilir. Son olarak, sağlık harcamalarının alt bileşenlerine (ilaç, hastane hizmetleri, koruyucu sağlık vb.) odaklanılması, medyanın hangi alanlar üzerinde daha belirgin bir etkiye sahip olabileceğini göstermesi bakımından literatüre değerli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akar, S. (2014). Türkiye’de sağlık harcamaları, sağlık harcamalarının nisbi fiyatı ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 21(1), 311-322.
- Arrese, Á. (2022). “In the Beginning Were the Data”: Economic Journalism as/and Data Journalism. *Journalism Studies*, 23(4), 487–505.
- Baltagi, B. H., & Moscone, F. (2010). Health Care Expenditure And Income In The Oecd Reconsidered: Evidence From Panel Data. *Economic Modelling*, 27(4), 804-811.
- Bozkurt Meriç, H., & Bozkurt, G., (Ed.). (2021). *Gazetecilik Üzerine Gelişen Teknoloji ile Değişen Gazetecilik Mesleği*. Ankara: Nobel Bilimsel.
- Cengiz, A. & Çağlar, Ş. (2012). Anlatı Olarak Haber. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (18).167-176. <https://doi.org/10.17064/iüifhd.00057>
- Çavuş, S. (2024). Ekonomi Haberciliğinde Yapay Zekâ Kullanımı:Bloomberg News Örneği. Ş. Eşitti ve S. Çoban (Ed.). *Yapay Zekâ Çağında Medya, Kültür ve İletişim Üzerine Güncel Araştırmalar Kitabı* içinde (s.17-28). Çanakkale: PA Paradigma Akademi Yayınları.
- Elmi, Zm., & Sadeghi, S. (2012). Health care expenditures and economic growth in developing countries: panel co-integration and causality. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 12(1),
- Erdem, Ö. A., & Akcaoğlu Erdem, T. (2021). Ekonomi politiği ve medyanın ekonomi politiği üzerine yapılan çalışmaların içerik analiz yöntemiyle karşılaştırmalı analizi. *Ahi Evran Akademisi*, 2(2), 162-170.
- Fendoğlu, E., & Gökçe, E. C. (2021). Türkiye’de eğitim ve sağlık harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki: Fourier yaklaşımı. *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 203-216.
- Girgin, A. (2005). *Haber Yazmak*. İstanbul: DER Yayınları.
- Gönenç, A. (2012). Medya ve Haber. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi | Istanbul University Faculty of Communication Journal*(14). <https://doi.org/10.17064/iüifhd.74643>
- Gönenç, A. Y. (2002). Medya ve Haber. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (14).77-89.
- Granger, C.W.J. (1969). Investigating Causal Relations by Econometric Models and CrossSpectral Methods, *Econometrica*, (37).
- Grossman, M. (1972). *On the Concept of Health Capital and the Demand for Health*. *Journal of Political Economy*, 80(2), 223–255.
- <https://www.trthaber.com/> (Erişim Tarihi: 25.09.2025)
- <https://www.tuik.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 25.09.2025)
- Işık, M. & Eşitti, Ş. (2014). Türkiye’de Ekonomi Basınının Ortaya Çıkışı, Gelişimi ve Bugünkü Durumu Üzerine Bir İnceleme. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*, 13(25), s. 109-131.
- Mankiw, N. G. (2016). *Principles of Economics* (7th ed., p. 22). Cengage Learning.
- Mushkin, S. J. (1962). *Health as an Investment*. *Journal of Political Economy*, 70(5), 129–157.

- Öner, H. (2018). Tüketici ve Üretici Fiyat Endeksleri Arasındaki İlişkinin Granger Nedensellik Testi Yoluyla İncelenmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 318-327.
- Öngel, A. (2025). SEO Haberciliğinin Eleştirel Ekonomi Politik Yaklaşım Üzerinden İncelenmesi. *Ahi Evran Akademi*, 6(1), 18-29.
- Pani, P. & Fischer-Butmaloiu, U. (2017). *Introduction to Business and Economic Journalism*. Friedrich Naumann Foundation.
- Rigel N. (2000). *İleti Tasarımında Haber*, İstanbul: Der Yayınları.
- Rios-Rodríguez, R., & Arrese, Á. (2021). Economic Journalism And The Elitist Approach: a persistent pattern in the use of sources? The Spanish press coverage of the economic crisis (2008–2015). *Brazilian journalism research*, 17(3), 764-791.
- Sağır, M., & Kaplan, S. (2024). Türkiye'de Sağlık Harcamaları ile Ekonomik Büyüme İlişkisi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 157-175.
- Samuelson, P. A., & Nordhaus, W. D. (2010). *Economics* (19th ed., p. 4). McGraw-Hill Education.
- Stiglitz, J. E. (2010). *Freefall: America, Free Markets, and the Sinking of the World Economy* (p. 31). W. W. Norton & Company.
- Takım, A. (2010). Türkiye'de GSYİH ile ihracat arasındaki ilişki: granger nedensellik testi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 315-330.
- Tokgöz, O. (2013). *Temel gazetecilik*, Ankara: İmge Yayınları.
- Tutar, F., K., & Ekici, M. (2020). Ekonomik Büyümenin Lokomotif Olan Sağlık Sektörü ve Türkiye Uygulaması. *International Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences*, 6(30), 1335-1342.
- Usta, H., & Kotil, E. (2025). Büyüme ve Sağlık İlişkisinin Pvar Yöntemi İle Analizi. *Uluslararası İşletme Bilimi ve Uygulamaları Dergisi*, 5(1), 37-58.
- Wasko, J. (2004). The political economy of communications. *The SAGE handbook of media studies*, 309-330. 88-91.
- Yurdigül, Y., & Zinderen, İ. E. (2012). Yeni Medyada Haber Dili (Ayşe Paşalı Olayı Üzerinden Geleneksel Medya ve İnternet Haberciliği Karşılaştırması). *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 2(3), 81-91.
- Yüksel, E. (2000). Ekonomi Haberciliğinin Kamusal Görevleri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi| Istanbul University Faculty of Communication Journal*, (10).
- Yüksel, H. (2021). Türkiye'deki Ulusal Gazetelerde Ekonomi Haberciliğinin Mevcut Boyutu: Sabah, Sözcü ve Akşam Gazeteleri Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(2), 1125-1154. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.923752>.

Research Article**Ekonomi Haberleri ve Sağlık Harcamaları Arasındaki Nedensellik Analizi:
Türkiye Örneği***Causality Analysis Between Economic News and Health Expenditures: The Case of
Türkiye*

Metin KARABURUN Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi İletişim Fakültesi m.karaburun@alparslan.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-6104-3704	Hasan Furkan KAPLAN Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi Malazgirt Meslek Yüksekokulu hf.kaplan@alparslan.edu.tr https://orcid.org/0000-0001-6585-139X
---	---

Extended Summary

This study provides an empirical examination of the relationship between economic news coverage and healthcare expenditures in Türkiye by employing a multidisciplinary analytical framework that merges concepts from media studies, political economy, and health economics. The research is grounded in the recognition that the media, as a dominant institution of the public sphere, not only disseminates information but also constructs interpretive frameworks that shape societal perceptions, influence expectations, and, under certain conditions, exert indirect pressure on public policy processes. Economic journalism in particular, characterized by its specialized content and reliance on economic indicators, has become increasingly salient in Türkiye's media ecosystem, especially in recent years marked by heightened macroeconomic volatility. Within this context, the present study investigates whether fluctuations in the intensity of economic news coverage bear any predictive relationship to healthcare expenditures, and conversely, whether shifts in healthcare spending generate discernible changes in economic news output.

The empirical analysis focuses on the period 2022–2024. This interval was selected due to the availability of consistent monthly data for both variables as well as the distinctive economic circumstances characterizing the post-pandemic era. Following the global COVID-19 crisis, Türkiye experienced sharp changes in inflation dynamics, fiscal policy priorities, exchange rate movements, and patterns of public sector expenditure. These developments contributed to an expansion of economic news content in mainstream media, particularly on topics such as price stability, fiscal risks, and public budget management. Simultaneously, healthcare expenditures remained central to public finance debates due to persistent structural pressures in the health system. Thus, the selected period provides an analytically meaningful context in which to examine the potential interplay between media attention and health-related fiscal outcomes. All data incorporated into this study were retrieved on 25 September 2025.

Two primary data sources were utilized. Monthly observations on healthcare expenditures were sourced from the Turkish Statistical Institute (TUIK), ensuring reliance on authoritative and methodologically standardized official statistics. Monthly counts of economic news articles were derived from the archives of TRT Haber, one of Türkiye's prominent national news outlets with extensive and systematically organized coverage of economic affairs. The consistent structure of TRT Haber's digital archives renders it suitable for longitudinal content-based research.

Methodologically, the study employs the Granger Causality Test, an econometric procedure extensively used in time-series analysis to determine whether lagged observations of one variable improve the predictive accuracy of another. Prior to implementing the causality test, standard tests for stationarity—the Augmented Dickey-Fuller (ADF) and Phillips-Perron (PP) tests—were applied. The results indicate that the economic news series is stationary at level (I(0)), whereas the healthcare expenditure series

becomes stationary only after first differencing (I(1)). This mixed order of integration aligns with the behavior of many economic and fiscal variables in the empirical literature.

Subsequently, the optimal lag length for the vector autoregressive (VAR) model was determined using multiple model selection criteria, including the Akaike Information Criterion (AIC), the Schwarz Criterion (SC), the Hannan-Quinn Criterion (HQ), and the Final Prediction Error (FPE). All criteria consistently indicated an optimal lag order of four. Diagnostic testing using the LM test confirmed the absence of autocorrelation, suggesting that the estimated VAR model satisfies key statistical assumptions and is appropriate for conducting the Granger causality analysis.

The causality test results indicate that no statistically significant causal relationship exists between economic news frequency and healthcare expenditures during the examined period. Neither do variations in economic news coverage Granger-cause changes in healthcare expenditures, nor do fluctuations in healthcare expenditures Granger-cause changes in the frequency of economic news output. This finding implies that, in the short term, the volume of economic news published by a major media outlet does not exert measurable influence on public healthcare spending, and conversely, health-related fiscal developments do not systematically shape economic news intensity.

These results contribute to ongoing academic discussions regarding the nature and limits of media influence on public policy processes. The absence of short-run causality suggests that quantitative measures of media visibility—such as article counts—may not sufficiently capture the channels through which the media might affect fiscal outcomes. Existing literature suggests that the media's influence often operates through qualitative mechanisms, including framing, agenda-setting, issue salience, and sentiment construction, rather than through the sheer volume of coverage. Hence, while economic news plays an important role in informing the public and shaping expectations, its immediate and direct effects on health expenditure decisions appear limited.

Moreover, healthcare expenditures in Türkiye exhibit structural rigidity due to institutional and demographic determinants. Public health spending is shaped by long-term fiscal commitments, epidemiological trends, legislative mandates, and multi-year planning cycles. These structural features reduce the sensitivity of health expenditures to short-term fluctuations in media attention. Additionally, budgetary decisions in the health sector typically undergo bureaucratic processes involving multiple stakeholders, making them less responsive to transient shifts in public discourse.

The study's findings must also be interpreted in light of certain methodological limitations. First, the reliance on a single media outlet, albeit a major one, does not capture the full spectrum of Türkiye's diverse media landscape. Private newspapers, digital news portals, television broadcasters, and especially social media platforms may produce different patterns of economic reporting. Incorporating data from multiple media sources could enrich future analyses and provide comparative insights.

Second, the use of aggregate healthcare expenditure data may obscure potential variations across expenditure subcategories. Spending on pharmaceuticals, inpatient services, preventive care, emergency services, and chronic disease management may respond differently to shifts in public attention or economic discourse. Examining disaggregated expenditure categories could reveal nuanced relationships undetectable in aggregate models.

Third, although the study's time span is analytically relevant, it remains relatively short for capturing long-term media-policy dynamics. Media influence may manifest through lagged or cumulative mechanisms, particularly in sectors such as healthcare where policy change is gradual. Extending the temporal scope of analysis could help identify longer-run patterns.

Despite these limitations, the study makes several noteworthy contributions. It offers empirical evidence concerning the short-run independence of media attention and healthcare expenditures in Türkiye. It also highlights the importance of integrating media-related variables into analyses of public policy and fiscal dynamics. By applying econometric techniques typically used in macroeconomic research to questions associated with communication studies, the research demonstrates the value of interdisciplinary methodological approaches.

In conclusion, the findings suggest that economic news frequency does not exert short-term causal influence on healthcare expenditures in Türkiye, nor do changes in health spending affect the intensity

of economic news coverage. The results underscore the complexity of media–policy interactions and suggest that future research should incorporate qualitative dimensions of news content, broaden the set of media sources, employ more advanced econometric or computational models, and examine longer time horizons. Such extensions would contribute to a more comprehensive understanding of the multifaceted relationship between media institutions and public sector decision-making.

.